

Др Милан Мацељски: ФИТО-ФАРМАЦИЈА — опћи дио (Одабра на поглавља из проблематике кемејског сузбијања штетника) Загреб, 1967. (Скрипта).

Фитофармација је наука која се бави кемејским средствима потребним у заштити биља (фитомедицини). Но ова скрипта не набрајају поједина средства и њихова својства, дакле се не баве специјалном фитофармацијом, коју обрађује неколико публикација објављених и у нашој земљи. Ова скрипта су и скључиво посвећена проблемима који настају примјеном средстава за заштиту биља, о чему до сада нема објављене сличне публикације. Како ће до тих проблема долазити и убудуће, па и употребом новооткривених средстава, то ће повремено тих проблема бити увијек актуелно. На актуелност ових скрипта за праксу указује посебно чињеница што се данас више не гледа само на ефикасност појединог пестицида већ све више на негативне попутне појаве које прате ту примјену, а које су детаљно описане у појединим поглављима.

Посебна два поглавља посвећена су двијема перспективним и код нас недовољно познатим методама сузбијања штетника које у ствари и не спадају у фитофармацију. То су узгој сорти отпорних према нападу штетника и физикалне методе сузбијања. Док су много познатији резултати селекције биљака на отпорност против болести, дотле су много мање познати случајеви успјешног узгоја културних биљака отпорних према штетницима. У поглављу су описани узроци због којих долази до отпорности биљака према штетницима и приказани многи примјери такве отпорно-

сти. Физикалне методе сузбијања обухватају утјецај температуре, влаге, свјетла, звука, центрифугалне силе, радиоактивних зрака и неких других агенаса на појаву штетника.

Велика је пажња посвећена трима најважнијим негативним попутним појавама примјене пестицида. С обзиром на досадашња многа неугодна искуства са посљедицама пореметњи природне равнотеже, детаљно је описана и примјерима илустрирана могућност повољног утјецаја пестицида на појаву неких штетника. Приказане су и могућности спречавања таквог негативног утјецаја пестицида избором селективних средстава, одређених метода сузбијања и на друге начине. У посебном поглављу приказана је појава резистентности штетника према средствима за заштиту биља, на чини на које до ње долази и могућности њеног спречавања.

Највеће поглавље обухвата токсикологија зооцида, тј. пестицида који се употребљавају против штетника животињског поријекла. Ово је разумљиво када се знаду многа досадашња негативна искуства и несреће до којих је често долазило услед тога што пољопривредни стручњаци нису били довољно упознати управо са отровношћу пестицида. Детаљно су приказана мјерила токсичности и начини продора пестицида у организам, као и механизми његовог дјеловања. Посебна потпоглавља посвећена су могућностима тровања људи који рукују зооцидима до њихове примјене, и оних који примјењују пестициде и, коначно, могућности тровања људи храном онечишћеном пестицидима. Но како су, осим за људе, пестициди отровни и за друге корисне организме, то је по-

себно обрађена отровност пестицида за домаће животиње, дивљач, рибе и пчеле, као и њихова отровност за саме третиране биљке (фитотоксичност).

Посебно су обрађена својства и начин дјеловања системичких инсектицида, које биљке упијају и шаљу својим проводним токовима. Приказани су и разни специфични начини њихове примјене. У посебном су поглављу обрађени проблеми до којих долази приликом третирања тла инсектицидима и фунгицидима. Међу осталима је приказан и утјецај типа тла и садржаја на органској материји на ефикасност и перзистентност пестицида. Третирање сјемена инсектицидима предмет је такођер посебног поглавља, у којем су приказане предности и недостаци појединих метода третирања сјемена и примјери на којим се културама и против којих штетника употребљава ова метода. Посебно су обрађени и зооциди који се узимају за складишта, њихова својства, ефикасност, резидуалност итд.

Коначно, једно веће поглавље обухвата нове типове зооцида који налазе на све већу примјену у заштити биља. То су различити синергисти, атрактанти, репеленти, антифидинг средства, хормони инсеката, фотосензибилизатори, кемо-стерилизанти и инхибитори овипозиције. У последњем поглављу приказана је интегрална заштита биља, тј. онаква заштита којој се данас у модерној пољопривредној производњи треба тежити, како би се смањиле разне негативне последице које прате примјену пестицида у широкој пракси.

Ова скрипта су штампана у облику књиге (Б 5 формат), те обухваћају око 200 страница, 47 графика и цртежа и бројне табеле и прегледе. Након сваког поглавља приказана је готово сва југославенска и најважнија инострана литература о дотичној проблему.

Скрипта ће изаћи у ограниченој наклади. Могу се добити преко Скриптарнице Пољопривредног факултета у Загребу.

Проф. др Јосип КОВАЧЕВИЋ

МЕТЕОРОЛОШКИ ПОДАЦИ ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР — МАРТ 1967. Г.

ЈАНУАР 1967. Г.

Мјесто	Температура ваздуха у °С										Падавина у mm			Рел. влажн. ваздуха у %																		
	Декада			Анон. макс.			Анон. мин.			Декада			Мјесец сума			Вид. процес			Декада			Сред. мјесеч.										
	I	II	III	Дан	Анон. макс.	Дан	Анон. мин.	Дан	Дан	Дан	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	Мјес. сума			
Пљевља	-6,3	-13,4	-5,5	-8,3	-3,1	7,1	24	-28,4	19	63,4	3,6	7,1	74,1	52	88	77	86	84	71,2													
Иванград	-4,4	-12,2	-3,3	-6,5	-1,0	6,4	30	-27,0	20	50,6	6,5	11,6	108,7	46	90	81	83	85	—													
Б. Поље	-3,5	-10,3	-3,4	-5,6	—	6,0	30	-22,3	19	28,2	1,7	5,0	34,9	36	82	72	80	78	84,7													
Колашин	-3,9	-9,8	-1,6	-5,0	-1,0	6,6	30	-24,6	19	231,4	4,1	43,0	278,5	140	93	79	87	86	90,8													
Никашић	-1,2	-3,7	0,6	-1,4	0,5	9,8	31	-14,0	20	216,2	0,0	84,8	301,0	190	84	62	77	74	136,1													
Титоград	3,0	1,3	4,6	3,0	5,4	13,8	31	-8,0	20	200,3	—	64,1	264,4	156	79	46	75	67	—													
Цегље	0,1	-6,1	-1,1	-1,5	0,9	9,3	3	-18,5	20	347,3	0,0	107,2	454,5	430	86	72	83	87	—													
Херцег-Нови	6,9	4,6	8,3	6,6	9,2	13,8	30	-3,3	17	173,8	—	49,4	223,2	206	82	56	78	72	130,4													
Тиват	5,9	3,6	6,4	5,3	—	14,0	31	-7,6	20	192,8	—	47,2	240,0	—	92	45	75	68	—													
Будва	7,4	4,8	8,6	7,0	—	14,3	31	-2,9	17	132,6	—	57,9	190,5	178	83	50	78	71	121,9													
Бар	6,9	4,2	8,1	6,5	—	13,8	23	-3,0	20	177,5	17,0	61,8	256,3	137	78	52	73	68	134,6													
Улцињ	5,8	2,6	7,5	5,4	—	15,5	31	-4,6	17	118,1	14,1	34,5	166,7	—	76	47	68	64	132,7													

ФЕБРУАР 1967. Г.

Мјесто	Температура ваздуха у °С						Падавина у мм			Рел. влажн. ваздуха у %			Мјес. сума осунчана						
	Декада			Сред. вријед.	Видл. просјек 1925—1940 г.	Аном. макс.	Дан	Аном. мин.	Дан	Декада				Мјесец сума	Видл. просјек 1925—1940 г.				
	1	II	III							1	II	III				1	II	III	
Пљевља	-2,4	-4,3	3,0	-1,5	-2,1	14,4	27	-18,0	16	3,4	0,7	2,8	6,9	35	80	76	78	126,5	
Мванград	-1,3	-3,3	4,8	-0,3	-0,6	14,6	26	-16,5	16	0,7	2,3	5,4	8,4	92	79	77	71	76	
Бијело Поље	0,4	-2,7	4,0	0,0	—	14,0	27	-13,0	16	1,2	0,6	2,4	4,2	45	81	74	78	124,5	
Никшић	1,4	-2,1	4,2	1,0	2,2	12,7	23	-9,2	13	0,4	46,2	3,4	50,0	168	67	64	72	67	167,7
Титоград	5,3	2,5	8,2	5,1	—	16,4	22	-7,1	16	—	29,4	0,4	29,8	156	63	55	67	61	—
Цетиње	0,5	-2,6	4,0	0,4	1,4	14,0	23	-10,2	14	0,5	94,8	2,0	97,3	425	82	82	81	82	—
Итало	7,9	5,1	10,9	7,7	9,2	18,0	22	-2,8	12	—	58,4	—	58,4	156	66	63	74	67	151,1
Тиват	6,4	4,4	9,2	6,5	6,9	16,6	22	-6,6	12	—	55,8	—	55,8	—	61	54	70	61	—
Будва	7,7	5,4	11,2	7,9	—	17,8	22	-3,1	12	—	29,0	0,4	29,4	214	66	54	68	63	163,2
Бар	7,3	5,7	11,0	7,8	—	17,3	22	-1,0	12	—	29,0	0,4	29,4	214	66	54	68	63	163,2
Улцињ	7,5	3,8	10,8	7,2	—	17,8	22	-3,5	12	—	35,3	0,6	35,9	—	60	54	60	58	166,5

МАРТ 1967. Г.

Мјесто	Температура ваздуха у °С										Падавина у mm				Рел. влажн. ваздуха у %			Мјес. сума осунчавања	
	Декада			Сред. вријед.	Вид. вријед. 1925—1940 г.	Апол. макс.	Дан	Апол. мин.	Дан	Декада			Мјесеч. сума	Вид. просјек 1925—1940 г.	Декада				
	I	II	III							I	II	III			I	II	III		I
	4,5	1,3	3,8	3,2	3,1	20,3	11	-0,0	18	5,4	61,5	25,2	92,1	52	74	81	78		78
Иванград	5,6	3,0	5,4	4,7	4,5	21,6	11	-4,6	26	5,5	11,0	35,7	52,2	60	70	77	72	73	—
Бијело Поље	5,1	3,6	6,2	5,0	—	21,5	11	-4,3	4	0,7	8,5	32,2	41,4	56	73	76	75	75	127,0
Колашин	5,9	1,1	3,0	2,4	2,7	18,1	11	-6,8	4	8,6	27,6	123,7	159,9	242	74	74	79	76	120,4
Никшић	6,8	5,0	6,1	6,0	5,0	18,0	11	-1,2	4	9,2	23,2	107,9	140,5	206	68	58	71	66	155,1
Титоград	10,4	9,8	10,7	10,3	10,1	19,3	10	0,0	3	0,0	13,7	79,9	93,6	156	66	53	63	61	—
Цетинье	6,4	5,2	6,3	6,0	4,6	18,9	11	-2,9	22	8,8	12,4	180,0	201,2	443	77	77	81	72	—
Херцег-Нови	11,8	10,5	11,0	11,1	10,5	18,4	11	-3,0	19	8,0	6,3	89,3	103,6	190	74	59	74	70	159,3
Тузат	10,3	9,8	10,8	10,3	—	17,8	9	-0,8	4	9,5	2,1	73,8	85,4	—	75	59	69	68	—
Будва	11,5	10,4	11,2	11,0	—	17,3	10	3,4	25	6,4	4,3	73,2	84,4	152	84	60	73	73	158,7
Бар	11,1	9,9	11,1	10,7	—	17,4	9	3,5	3	1,9	5,3	69,5	76,7	127	72	63	67	68	169,5
Улцињ	11,7	9,8	11,0	10,8	—	17,9	5	3,7	18	0,0	6,1	22,0	28,1	—	64	60	65	63	168,3

С А Д Р Ж А Ј

	Страна
Dr Gordan S. Karaman: IV prilog poznavanju amfipoda (Amphipoda, Cammaridae) Crne Gore — — — —	1
Др Божица Ивановић: Хибридизација <i>Pachychilon pictum</i> x <i>Rutilus rubilio</i> — — — — — — — — — —	13
Инж. Бранко Гардашевић: Резултати огледа са пашним товом јагњаци језеропивске пасмине — — — —	19
Инж. Љубо Павићевић: Називи пшенице — — — —	31
Инж. Велизар Велимировић: Прилог проучавању цикада на лози у јужном дијелу Црне Горе — — — —	43
Др Милорад Мијушковић: Један случај појаве антракнозе на лози у Црној Гори — — — — — — — — — —	55
Инж. Љубо Крговић: Петнаестогодишњи резултати расадничке производње континенталног воћа у расаднику Станице за воћарство у Бијелом Пољу — — — —	61
Инж. Милорад Ђурковић: Пословни резултати предузећа за узгој, заштиту и експлоатацију шума Црне Горе кроз завршне рачуне 1966. год. — — — — — — — —	77
Др Томаш Томашевић: Неки подаци о сточарско-ветеринарским установама и стручном кадру на подручју СР Црне Горе — — — — — — — — — — — — — —	87
И н ф о р м а ц и ј е — — — — — — — — — — — — — —	95
П р и к а з и — — — — — — — — — — — — — — — — — —	113
М е т е о р о л о ш к и п о д а ц и — — — — — — — — — — — — — —	115

ДИМЕРПОН - 20

ИНСЕКТИЦИД, АФИЦИД И АКАРИЦИД

ДИМЕРПОН — 20 је врло ефикасан за сузбијање већини штеточина (инсеката) ојносно за заштиту:

Изустрјеских култура (шећерне репе, дувана, памука)

Винограда (гроздовог мољаца, лозног златара итд.)

Воњачка (посебно маслинове мушице и мољаца као и других штетника на вољу као што су лисне ваши)

Портих култура (нарочито за сузбијање комарице златице, трипса, кравак вашију)

ДИМЕРПОН — 20 успешно спречава ширење вирусних обољења код билака.

ДИМЕРПОН — 20 повећава принос неких култура и до 30%.

Позитивно делује на биолошку активност дивлицина (Фалтана, Каптана, Бредгана, Линеба итд.). Може се митигирати са свим осталим инсектицидима неутралне реакције.

ДИМЕРПОН — 20 нема непријатан мирис, па стога радници не избујавају да раде с њим. Тако се отапа у води и не захтевају уређаје за прскање. па је ради тога и чишћење тих уређаја лако и једноставно. Не оставља на билака никакав мирис и не утиче на природан циклус плодова, што је нарочито важно код кромпира.

По формулацији CIBA AG BASEL

ДИМЕРПОН — 20 производи

СЕРУМ—ЗАВОД КАЛИНОВИЦА

ЗАРЕБ, Катје Думбоваца 20

Телефон: 562-138